

ДЕЯКІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІСПАНСЬКОЇ МОВИ

У зв'язку з широкими соціально-економічними перетвореннями, що мають місце у нашій країні та у світі в цілому, питання модернізації освіти стає необхідним та важливим з точки зору проблеми інтеграції української системи вищої освіти у світовий освітній простір та входження України до Болонського процесу. Відповідно до загальноприйнятої в Європі системи педагогічних понять парадигма освіти має бути переглянута з позиції компетентнісного підходу. Вона повинна бути орієнтованою на формування потреб у постійному поповненні та оновленні знань, удосконаленні вмінь та навичок, їхньому закріпленні та перетворенні в компетенції.

Компетенція — це сукупність знань, умінь, навичок та відношень у певній галузі, які відбивають різні аспекти професійної діяльності та можуть бути розвинутими за допомогою навчання. Самі по собі знання, навички та відношення ще не роблять людину компетентною. Тільки інтеграція цих елементів у єдине ціле може створити компетентність. Для формування у студентів науково-пізнавальної компетенції необхідно розробити певні методи, які допомогли б досягти успіху у процесі навчання. Правильний підбір методів сприяє розвитку пізнавальних здібностей студентів, озброєнню їх уміннями й навичками використовувати здобуті знання на практиці, готує їх до самостійного набуття знань.

Як показує аналіз джерел, найбільш поширеною в дидактиці останніх років є така класифікація методів навчання:

— методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;

—методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності;

—методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності;

—бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

Розглянемо, як проходять заняття з іспанської мови в Одеському національному університеті, де викладачі інтегрують методи різних груп з метою забезпечити оптимальні шляхи досягнення навчальної мети. Спочатку викладач передає невідому для студента інформацію. Це може бути лекція або пояснення, коли більше говорить викладач, а студенти можуть ставити запитання. Як допоміжний метод тут використовуються засоби ілюстрацій та демонстрацій. Це картинки, таблиці, навчальний відеофільм або його фрагмент, матеріали з Інтернету. Після цього на перший план виходить мета закріплення матеріалу, формування практичних умінь та застосування набутих знань. Це виконання вправ різного характеру, написання творів, рефератів, підготовка доповідей. Наприклад, використовуючи навчальний фільм "*Viaje a Espana*", можна розробити кілька практичних вправ, які допоможуть закріпити граматичний та лексичний матеріал, а також допоможуть формуванню навичок говоріння та письма. Цей фільм складається з певної кількості серій. Кожна серія містить у собі один епізод і невеликий словник. Завдання студента при перегляді фільму — розширити список лексики, який дається авторами фільму, додавши нові слова, відповісти на запитання головних героїв епізоду (усно та письмово), далі студенти розповідають на іспанській мові, що відбувалося у фільмі. І на завершення — складають (робота проводиться в парах або групами) діалоги на задану в епізоді тему; потім ці діалоги студенти повинні "зіграти" для усієї групи.

Інший приклад: науково-популярні або художні фільми. Після перегляду фільму студенти обговорюють на іспанській мові проблему, поставлену авторами фільму, висувають аргументи "за" і "проти". Наприклад, науково-популярний фільм про проблеми екології. Студенти отримують завдання (*brainstorming*) — продумати і скласти список екологічних проблем, починаючи з найбільш глобальної; також можна додавати ті проблеми, які не були згадані у фільмі. Після цього студенти можуть вибрати по одній проблемі зі списку та продумати можливі способи її вирішення. Заключним завданням є "прес-конференція". Група студентів, які вибрали однакові проблеми, виступає

у ролі уряду або комітету з екологічних проблем, а інша частина студентів є журналістами, котрі ставлять запитання на прес-конференції. Можна зробити також засідання дискусійного клубу або "круглого столу", де ставиться одне проблемне питання, а учасники дискутують. Взагалі, дискусія є одною з форм активного навчання. Однак значення цього процесу не тільки в активізації обміну думками, знаннями та досвідом. Важливим є ще й те, що необхідність відстояти свою думку в дискусії, заперечувати думку опонента вимагає від студента пошуку переконливих аргументів, обґрунтування суджень, висновків, пропозицій, а це, у свою чергу, спонукає до активної розумової діяльності, актуалізації знань, пошуку нової лексики. Навчально-пізнавальна діяльність повинна мати творчий, пошуковий, характер, по можливості містити в собі елементи аналізу та узагальнення.

Після перегляду художнього фільму проводиться його обговорення — сподобався і чому?/ не сподобався і чому? (Тут також можна організувати прес-конференцію: наприклад, режисерська група та глядачі). Після цього студентам дається час осмислити проблеми фільму, потім має місце загальна дискусія. Домашнє завдання — написати твір, наприклад, на тему: "Що у фільмі не може залишити мене байдужим?". На наступному занятті проводиться обговорення того, що нам дає кіно, яке кіно є зараз актуальним і чому, яке кіно може навчити, яке навпаки, чи потрібна нам цензура, тощо. Пізніше можна вдруге поставити фільм, але вимкнути звук і запропонувати студентам "зіграти" замість акторів.

При виконанні таких завдань часто студенти виявляють творчий підхід. Отже, для них ці вправи є цікавими, а розвиток інтересу — це засіб активізації процесу навчання, що сприяє кращому засвоєнню знань.

Ефективний розвиток науково-пізнавальної компетенції визначається реалізацією таких організаційно-педагогічних вимог компетентнісного підходу: цілісне включення студента у діяльність, відкритість та свобода вибору ним своїх дій, настанова на творчий саморозвиток та самореалізацію, формування рефлексивної позиції до себе як до суб'єкта діяльності. Формування науково-пізнавальної компетентності як пріоритетного завдання сучасної вищої школи і як актуального напрямку наукових досліджень є необхідною передумовою ефективності навчальної діяльності у вищому навчальному закладі.

Література

1. Буряк В. *Формування методологічної культури майбутнього вчителя // Рідна школа. — 2005. — №2.*
2. Вольська Н. *Поняття організованості суб'єкта навчання у процесі пізнавальної діяльності. — Херсон/Інтернет-сайт: <http://www.socwd.uzhgorod.ua/articles/11.htm>*
3. Закон України "Про вищу освіту". — К., 2002.
4. *Компетентніший підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / За заг. ред. О. В. Овчарук. — К. І. С, 2004.*